

Innst. S. nr. 3

(2000-2001)

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Jørn L. Stang og Ulf Erik Knudsen om å forby offentliggjøring av skattelister

Dokument nr. 8:77 (1999-2000)

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forby offentliggjøring av skattelister."

Offentliggjøring av skattelister er hjemlet i ligningsloven §8-8. Etter det forslagsstillerne erfarer, har offentlighet for skattelister vært praktisert i Norge i langt over 100 år.

Slik forslagsstillerne forstår var prinsippet om alminnelig innsyn i skattelistene ment å skulle bidra til å sikre mulighet til å kontrollere at skatteyterne blir behandlet likt. Bruken av listene har imidlertid utviklet seg til å bli noe helt annet. Både i lokal- og riksmmedia lages det presentasjoner som neppe kan sies å tilfredsstille andre behov enn en "kikkermentalitet" i deler av befolkningen. I tillegg til lister over personer med høy inntekt og/eller formue, er det vanlig at det lages lister over kjendiser, advokater, skuespillere, meglere osv. Offentliggjøring av skattelistene har fått karakter av å være ren underholdning. Det må være grunn til å stille spørsmål ved om dette kan regnes som journalistisk virksomhet.

Ser man i forhold til utenlandske medias hemningsløse grafing i personers privatliv, er Norges skattelister selvfølgelig å regne som nokså beskjedne krenkelser av privatlivet. Imidlertid kan ikke utenlandske medias massive brudd på privatlivets fred være grunnlag for at vi ikke skal "rydde i eget hus".

Fra Datatilsynets side har man i lang tid satt spørsmålsteget ved praktiseringen av offentlighet rundt skattelistene, da man ser det som en trussel mot personvernet. Datatilsynet forsøker å begrense spredningen av skatteopplysninger så langt gjeldende lov har gjort det mulig.

Hvert eneste år er det folk som reagerer på den spredningen som foregår. Mange opplever at opplysninger om inntekten og formuen deres er noe av det mest private som finnes, og ønsker ikke at opplysningene skal benyttes til allmenn forlystelse og underholdning.

Forslagsstillerne vil vise til at pressen ikke er underlagt noen form for konsesjonsplikt på dette området. Dags- og ukepressen behøver altså ikke tillatelse for å kunne motta, lagre og publisere skatteopplysningene. De skal kunne anvende opplysningene til journalistisk virksomhet. Forslagsstillerne mener skatteopplysningene blir misbrukt av pressen, og at de i mange tilfeller går langt utover det som kan regnes som journalistisk virksomhet.

Forslagsstillerne vil også vise til at IT-samfunnet stiller oss overfor nye utfordringer, som f.eks. utlegging av listene på Internett.

Det bør også bemerkes at opplysningene i ligningsbøkene som legges ut ikke er endelige. De behøver på ingen måte være riktige. Pressen lager sine oppslag før klagefristen er gått ut, og tar ikke hensyn til at en god del ligninger blir påklaget og endret på vesentlige punkter.

Det vil kunne hevdes at offentliggjøring av skattelister er et ytringsfrihetsspørsmål. Forslagsstillerne mener imidlertid at det sentrale hensyn må legges til personvernet. Det kan åpenbart være forbundet med ubehag, og krenkelse av den personlige sfære, å få opplysninger om slike private forhold brettet ut i mediene.

Det er også et faktum at inntektsoversiktene kan bli brukt til selektiv markedsføring av kostbare ting, som man regner med at bare rike vil kunne ha råd til å kjøpe. Kriminelle kan også få nyttig informasjon om hvor det kan "lønne seg" å gjøre innbrudd/tyverier.

Spørsmålet om offentliggjøring av skattelister er også diskutert i juridiske fagmiljø. Fra lederartikkel i

Rettspolitisk forenings blad "Kritisk Juss" nr. 3 1998 siteres (skrevet av stipendiat Jens Petter Berg, Institutt for rettsinformatikk, UiO):

"Standardargumentasjonen som i vår tid brukes til forsvar for ordningen - at offentlighet om resultatet av ligningsbehandlingen muliggjør allmennhetens kontroll med ligningsmyndighetenes arbeid, og følgelig er en forutsetning for opprettholdelsen av tilliten til ligningsarbeidet - holder etter mitt syn ikke for nærmere granskning. Riktignok er argumentasjonen gjenkjennelig som en variasjon over hovedargumentet for å praktisere et alminnelig offentlighetsprinsipp i forvaltningen. Det har imidlertid aldri vært virkelig strid i Norge om at dette prinsippet må avbalanseres bl.a. mot hensynet til den enkeltes diskresjonsbehov.

Av denne grunn har vi hos oss svært rigorøse taushetspliktreger for å avverge bl.a. at ligningsmyndighetene gir allmennheten opplysninger om at navngitte skattytere har snytt på skatten - eller opplysninger om andre klanderverdige forhold som avdekkes mens ligningsbehandlingen pågår. Og de opplysningene som resultatet av ligningsbehandlingen som er undergitt alminnelig innsynsrett, er så begrensede (netto inntekt, netto formue, klasse) eller misvisende (opplysningen om betalt skatt og trygdeavgift inkluderer utbytteskatt betalt av selskapet som skattyteren er aksjonær i), at det ikke står til troende å hevde at denne innsynsretten styrker allmennhetens kontroll med ligningsforvaltningen."

Ifølge stipendiat Berg er det offentlig gjerrighet og privat misunnelse som trolig var den opprinnelige drivkraften bak offentliggjøringen av skattelister. Når det gjelder "offentlig gjerrighet", henviser Berg til at myndighetene i 1860-årene istedenfor å ta omkostningene med å underrette hver enkelt borger pr. brev om deres pliktige skatt, holdt det for tilstrekkelig å kunngjøre i avisene at skattemisten var utlagt til alminnelig ettersyn. "Misunnelse" henspiller på at den enkelte skattyter hadde rett til å klage over at en hvilket som helst annen skattyter var blitt skattlagt for mildt. Og en slik klagerett, som snarere var innført for å øke skatteinntekten enn for å sikre likhet i beskatningen, kunne rimeligvis ikke bli effektiv uten en ordning med offentlige skattemister.

Forslagsstillerne er ikke kjent med at andre land praktiserer de samme regler som Norge når det gjelder offentliggjøring av skatteopplysninger.

Ifølge "Kritisk Juss" nr. 3 1998 har man i Tyskland lenge hatt regler som sier at nyhetsformidling lik den vi har i Norge, regnes som en krenkelse av privatlivets fred og altså som et straffbart misbruk av ytringsfriheten.

Igen siteres bladet "Kritisk Juss" nr. 3 1998, hvor Jens Petter Berg skriver:

"I løpet av 1990-åra har kravene som Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) stiller til utformingen av norsk rett tvunget norske myndigheter til på felt etter felt å revurdere tilvante oppfatninger av hva som er gangbar juss når menneskerettighetene skal tas på alvor. EMK-perspektivet, dvs. bestemmelsen i art. 8 (1) om retten til respekt for privatliv og korrespondanse mv, har hittil ikke vært brakt på bane i for-

hold til vår i europeisk sammenheng nokså særegne bestemmelse om offentlighet for skattemisteopplysninger."

Berg tar til orde for at det er på høy tid at man forfølger spørsmålet om norsk lovgivning om offentlighet for skatteopplysninger er i overensstemmelse med de strenge betingelser for slike privatlivsinngrep som oppstilles i EMK art. 8 (2).

Berg skriver videre:

"Det er gode grunner til å hevde at Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg - dersom en norsk borger brakte sin sak inn for domstolen - ikke ville komme til å akseptere en slik generell innsynsrett for allmennheten som skattemisteutleggingen innebærer. Domstolen har nemlig i en rekke saker tolket art. 8(2) slik at inngrep i den privatlivsbeskyttelsen som følger av art. 8(1) bare godtas dersom domstolen overbevises om at a) det er et tvingende samfunnsbehov ("pressing social need") for å gjøre slike innskrenkninger, b) innskrenkningene har et legitimt formål ("legitimate aim") og c) innskrenkningene ikke er uforholdsmessige i forhold til dette legitime formålet."

Forslagsstillerne deler i hovedsak Bergs synspunkter og vurdering. Forslagsstillerne vil derfor mene at det vil være riktig å endre vår praksis med offentliggjøring av skattemistene - før et påbud om å gjøre dette når oss i form av en dom fra Menneskerettighetsdomstolen.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at dokumentet er oversendt finansministeren til uttalelse.

Finansministerens brev av 2.oktober 2000 følger som vedlegg til denne innstillingen. Flertallet viser videre til tidligere behandling av samme tema, blant annet i Innst. S. nr. 120 (1996-1997).

Flertallet viser til at prinsippet om at skattemistene legges ut til offentlig gjennomsyn har svært lange tradisjoner i Norge. Etter flertallets oppfatning er innsyn i skattemistene på individnivå en viktig forutsetning for tilliten til og oppslutningen om skattesystemet vårt. Det gir et stykke på vei den enkelte anledning til å kontrollere at han eller hun er lignet på samme måte som andre med samme inntekts- og formuesforhold. Etter flertallets oppfatning er det opplagt at også pressen skal ha tilgang til de opplysninger som legges ut til offentlig gjennomsyn. Pressen kan også ha et saklig behov for tilgang til disse opplysningene i forbindelse med journalistisk arbeid.

Flertallet vil på denne bakgrunn avvise forslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker betydningen av åpenhet rundt prosesser i det offentlige system. Prinsipielt er dette viktig for å hindre maktmisbruk, urettferdighet og feilbehandling. For ligningsarbeidet er det offentlige søkelyset på skattemis-

tene, særlig fra mediene, et effektivt korrektiv både gjennom at vissheten om dette åpenbart bidrar til kvalitetsssikring av ligningsetatens arbeid, og fordi dette øker sannsynligheten for å oppdage feil i ettertid.

Disse medlemmer vil også peke på at mediernes journalistiske dekning av innholdet i skattelister bidrar til å sette søkelys på utviklingstrekk i samfunnet som er svært uheldige. Særlig gjelder dette de økende forskjellene i materiell levestandard i Norge. Disse medlemmer kan forstå at oppmerksomheten om dette kan føles ubehagelig for de som ligger øverst på skattelister, men dette må veies opp mot den samfunnsmessige verdien av åpenhet på dette området.

Disse medlemmer vil derfor avvise forslaget, og understreker at det fortsatt må gis adgang for norske medier til fritt å bruke skattelister i sitt journalistiske arbeid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er opplagt at også pressen skal ha tilgang til de opplysninger som legges ut til offentlig gjennomsyn. Pressen kan også ha et sterkt saklig behov for tilgang til disse opplysningene i forbindelse med journalistisk arbeid. Om aviser og andre medier velger å presentere disse opplysningene på en måte som vekker anstøt, er det i utgangspunktet ikke en sak for offentlige myndigheter, men for ledelsen av den enkelte redaksjon, og for forholdet mellom det enkelte presseorgan og publikum.

Disse medlemmer legger avgjørende vekt på prinsippet om åpenhet i forhold til offentlighetens adgang til skattelister. Disse medlemmer viser til at skattelister gjennom ny informasjonsteknologi og informasjonsmedier kan masseutleveres på nye måter. Disse medlemmer ser at dette kan medføre en uønsket kommersiell bruk av den aktuelle informasjonen. Etter disse medlemmers syn er det imidlertid svært vanskelig å kontrollere hva skattelister eventuelt kan brukes til. Siden flertallet legger avgjørende vekt på at tradisjonen med offentlig gjennomsyn av skattelister skal videreføres, vil disse medlemmer på denne bakgrunn ikke nå gå imot at skattelister kan masseutleveres. Det må presiseres at de tall som legges fram i skattelister er foreløpige og kan endres.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre mener imidlertid det ikke på tilsvarende vis er opplagt at rett til innsyn i et offentlig register også skal medføre rett til å få kopi av registeret utlevert, enten det er på maskinlesbart medium eller i form av utskrift på papir. Etter disse medlemmers oppfatning taler tre generelle personvernprinsipper mot dette: For det første er det åpenbart at kvaliteten på opplysningene kan bli svekket, fordi utleverte kopier av registeret ikke blir oppdatert med de rettinger som gjøres i originalregisteret. For det andre er det et generelt prinsipp at opplysninger samlet inn for ett formål i minst mulig grad skal

brukes til andre formål. Utlevering av kopi av registre vil i stor grad være til andre formål enn det opplysningsene er samlet inn for. Endelig er det et viktig prinsipp at den enkelte i størst mulig grad skal kunne kontrollere hvordan innsamlede opplysninger om han eller henne brukes og gjenbrukes. Utstrakt masseutlevering av opplysninger fra offentlige registre vil svekke muligheten til slik kontroll.

Når det gjelder skattelister, kan enhver etter gjeldende forskrift be om å få utlevert skattelister på papir. Utlevering på maskinbasert medium krever konsesjon fra Datatilsynet. Dags- og ukepressen er unntatt fra konsesjonsplikten. Etter disse medlemmers mening vil masseutlevering av skatteopplysninger ofte komme i strid med de tre personvernprinsippene som er nevnt ovenfor. Flere hundre tusen ligninger blir hvert år rettet etter at skattelister er lagt ut. Teknologi, og medier som Internett, vil også gjøre det vanskeligere å kontrollere bruken av utleverte kopier av skattelister. En skattelist som legges ut på Internett, vil kunne overføres til brukere som ikke har konsesjon til å bruke listene. Den samme utviklingen gjør det også mindre relevant å skille mellom masseutlevering av skattelister på papir og på maskinlesbart medium. Med enkel teknologi kan lister på papir omgjøres til elektroniske registre.

Disse medlemmer vil understreke at en lang og viktig tradisjon med offentlig gjennomsyn av skattelister i seg selv ikke er en tilstrekkelig begrunnelse for at de samme opplysningene bør kunne masseutleveres.

Disse medlemmer mener at manglende kontroll med hva masseutleverte skatteopplysninger brukes til, er et viktig personvernargument for at praksis med masseutlevering av skattelister bør opphøre. Selv om den som får utlevert skattelister behandler disse i samsvar med retningslinjene, kan publisering av de samme opplysningene, f.eks. på Internett, gi grunnlag for at slike personopplysninger fra offentlige registre brukes på nytt av andre på en uønsket måte.

Dagens praksis med masseutlevering av skatteopplysninger, enten det er på papir eller på maskinlesbart medium, er stort sett begrunnet i å lette arbeidet for dem som uansett har tilgang til disse opplysningene. Dette hensynet kan imidlertid i dag ivaretas langt bedre ved at kredittopplysningsforetak, banker, presse og andre med saklig behov for disse opplysningene, får online-tilgang til et register hos Skattedirektoratet som inneholder skatteopplysningene. En slik løsning bør kunne komme i stedet for masseutlevering av skatteopplysninger, og vil på en langt bedre måte ivareta både personvern- og åpenhetshensyn.

Disse medlemmer understreker at ordningen med at skattelister legges ut til offentlig gjennomsyn i tre uker bør fortsette.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til hensynet til offentlighet, og på denne bakgrunn avvise forslaget. Samtidig vil disse medlemmer

peke på at hensynet til personvernet må ivaretas i presentasjonen av skattelister.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet anser opplysninger om inntekts-, formues- og skatteforhold for å være sensitiv informasjon om private forhold. Slike opplysninger bør som hovedregel ikke kunne offentliggjøres uten skattyters uttrykkelige samtykke. Disse medlemmer er enig med forslagsstillerne om at allmenn offentliggjøring av skattelister bør forbys. Et forbud bør i første rekke gjelde all uautorisert og kommersiell utnyttelse av opplysningene, samt helt eller delvis gjengivelse i aviser, tidsskrifter, utlegging på Internett og lignende.

Disse medlemmer ser at de grupper som dyrker misunnelse og lever av å konstruere klassekonflikter, ser seg tjent med å ignorere de sentrale brudd på personvernet som full offentliggjøring representerer. Det får være et politisk valg. Å utlegge offentliggjøring av privat, sensitiv informasjon som et ytringsfrihetsspørsmål, er derimot absurd. Når skattyter oppgir slike opplysninger til myndighetene skal det være i trygghet for at opplysningene ikke misbrukes og gjøres til gjenstand for allmenn folkeforlystelse.

Disse medlemmer slutter seg til den beskrivelse forslagsstiller gir av forholdene omkring offentliggjøring av skattelister og vil på den bakgrunn ta opp følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forby offentliggjøring av skattelister."

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at praksisen med offentliggjøring av skattelister ble etablert på midten av 1800-tallet, kanskje enda tidligere. Praksisen ble dermed etablert under helt andre forhold enn i dag, blant annet når det gjelder skatteregler og (til dels manglende) lovfesting av disse, betydningen av offentliggjøring av skattelister i forhold til å utøve egen kontroll og i forhold til personvernens hensyn. Disse medlemmer kan derfor ikke se at den langvarige tradisjonen med offentliggjøring av skattelister i seg selv kan utgjøre et hovedargument for å videreføre ordningen.

Disse medlemmer er videre sterkt i tvil om de skattetallene som offentliggjøres på noen måte kan gi den enkelte mulighet til å kontrollere om man er lignet riktig i forhold til andre. Skattesystemet er i dag så vidt komplisert at opplysningene om den enkeltes nettoformue, nettoinntekt og samlet innbetalt skatt på ingen måte er tilstrekkelig til å fastslå om dette er riktig i forhold til andre skattytere med samme tall. De ulike fradragsordningene vil gi store individuelle forskjeller som ikke kan forklares av de offentlige tallene. Det er dermed ikke mulig for den enkelte å fastslå om han eller hun er lignet riktig i forhold til andre med samme

nettoinntekt og nettoformue. Disse medlemmer mener det er i forhold til det vedtatte regelverket den enkelte må sjekke om man er lignet korrekt, ikke i forhold til andre som mer eller mindre tilfeldig kommer ut med samme tall for nettoinntekt og nettoformue.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng også til at offentliggjøringen av tallene i media m.v. i stor grad er basert på foreløpige beregninger, og at resultater av klagebehandling m.v. sjelden gir den samme oppmerksomhet. Dette svekker ytterligere informasjonsverdien av de offentliggjorte tallene.

Disse medlemmer viser også til at det gjennom anonymisert statistikk basert på samtlige poster i selvangivelsen er langt større muligheter til avdekke eventuelle skjevheter og urimelige utslag i regelverket enn det er gjennom de data som legges ut i de offentlige skattelister. Disse medlemmer kan dermed heller ikke se at dette hensynet kan tillegges nevneverdig vekt.

Samtidig mener disse medlemmer at opplysninger den enkelte er pålagt å gi skattemyndighetene om en rekke personlige forhold som inntekt, formue m.m. bør være en sak mellom den enkelte og skattemyndighetene. Dette er et spørsmål som i høy grad berører personvernet til den enkelte. Disse medlemmer mener det må foreligge tungtveiende argumenter for å avvike fra grunnleggende hensyn til personvern i offentlig forvaltning. Disse medlemmer kan på ingen måte se at de argumenter som brukes for å bevare ordningen med offentliggjøring er av en slik art at de tilsier at personvernens hensyn må vike.

Disse medlemmer viser også til at det i de aller fleste andre land ikke gis offentlig innsyn i denne type informasjon.

Disse medlemmer mener derfor at praksisen med å offentliggjøre skattelister bør opphøre.

Disse medlemmer ser samtidig behovet enkelte institusjoner som banker og kredittopplysningsfirmaer kan ha for tilgang til skattelister. Mulighetene for å sjekke inntekt og formuesforhold for eksempel i forbindelse med behandling av lån kan være en fordel både for den enkelte og for samfunnet som helhet. Disse medlemmer mener derfor at denne type tilgang til skattelister fortsatt bør være mulig. Det bør derfor åpnes for en ordning der det for eksempel kan gis konsesjon til å motta opplysninger fra skattelister, for bruk til nærmere angitte formål.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om forbud mot offentliggjøring av skattelister, i kombinasjon med en ordning med konsesjon for tilgang til skattelister ved konkret behov for informasjon om den enkelte skattyter."

3. FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Fremskrittspartiet:***Forslag 1*

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forby offentliggjøring av skattelister.

Forslag fra Høyre:*Forslag 2*

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om forbud mot offentliggjøring av skattelistene, i kombinasjon med en ordning med konsesjon for tilgang til skattelistene ved konkret behov for informasjon om den enkelte skattyter.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:77 (1999-2000) - forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Jørn L. Stang og Ulf Erik Knudsen om å forby offentliggjøring av skattelister – avvises.

Oslo, i finanskomiteen, den 11. oktober 2000

Dag Terje Andersen
leder

Terje Johansen
ordfører

Siv Jensen
sekretær

Vedlegg**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 2. oktober 2000****Dokument nr. 8:77 (1999-2000) - forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Jørn L. Stang og Ulf Erik Knudsen om å forby offentliggjøring av skattelister**

Jeg viser til brev av 20. september fra Stortingets finanskomité hvor det bes om min uttalelse til forslaget i Dokument nr. 8:77 (1999-2000) om å forby offentliggjøring av skattelister.

Etter lov av 13. juni 1980 om ligningsforvaltning (ligningsloven) §8-8 skal ligningskontoret hvert år når ligningen er ferdig legge ut til alminnelig ettersyn en liste over alle det er foretatt ligningsfastsettelse for. Listen skal inneholde den enkelte skattyters navn og adresse, fødselsdata, den fastsatte nettoformue, nettoinntekt og klasse, samt skatter og avgifter.

Hvorvidt skattelister med opplysninger om enkeltpersoners inntekts- og skatteforhold bør være offentlige har ved flere anledninger vært behandlet av Stortinget. I Ot.prp. nr. 22 (1993-94) s. 11 ga Finansdepartementet følgende vurdering av dette spørsmålet:

"Offentliggjøring av skattelistene har lange tradisjoner i Norge. Ordningen ble generelt gjennomgått av departementet i Ot.prp. nr. 29 for 1978-79 om ligningsloven. Etter departementets oppfatning er det fortsatt viktig at offentligheten har innsyn i resultatene av skattesystemet og skatteforvaltningens virksomhet, også på individnivå. Departementet mener det vil få uheldige virkninger om ordningen opphører slik at det ikke foreligger adgang til å gjøre seg kjent med fastsettningene. Eventuell fullstendig hemmeligholdelse ville kunne skape grunnlag for spekulasjoner omkring ligningsarbeidet i sin alminnelighet og om fastsettningene for enkeltpersoner eller grupper av skattytere. Det kan også trekkes fram at offentlig utlegging av skattelisten har vært praktisert i Norge i alle fall siden 1863. Det pekes i Ot.prp. nr. 29 for 1978-79 også på at det kan være av interesse at det kommer fram forhold som avdekker uoverensstemmelser mellom det virkelige og det skattemessige forhold. Blant annet kan det på dette grunnlag tas opp spørsmål om endringer av skjeve forhold i regelverket. Departementet er innforstått med at hensynet til enkeltskattytere kan trekke i motsatt retning. Ut fra en samlet vurdering finner en imidlertid ikke å ville ta initiativ til å endre dagens praksis mht. offentlighet omkring skattelistene."

Jeg er enig i de synspunkter som fremkommer i Ot.prp. nr. 22 (1993-94), og den avveining og vurdering som foretas der. I Innst. O. nr. 16 (1993-94) sluttet en enstemmig finanskomité seg til departementets forslag.

Spørsmålet ble igjen aktualisert i Dokument nr. 8:8 (1996-97), hvor det ble fremsatt forslag om å forby offentliggjøring av skattelister. I den forbindelse ble særskilt oppmerksomhet rettet mot masseutlevering av skattelister og utlegging av ligningsopplysninger på Internett. Videre ble det reist spørsmål om opplysningene gir en riktig beskrivelse av en persons inntekts- og skattemessige forhold, blant annet sett hen til presentasjonen i skattelistene av aksjeutbytte og skatt på utbytte. I Innst. S. nr. 120 (1996-97) ble forslaget om forbud mot offentliggjøring avvist, og komiteens flertall uttalte at det må legges avgjørende vekt på prinsippet om åpenhet i forhold til offentlighetens adgang til skattelistene, selv om dette kan medføre en uønsket kommersiell bruk av den aktuelle informasjonen. På bakgrunn av finanskomiteens anmodning i Innst. S. nr. 120 (1996-97) foretok Finansdepartementet i Ot.prp. nr. 1 (1997-98) en vurdering av reglene om presentasjon av aksjeutbytte og skatt på dette i skattelistene, og konkluderte med at reglene ikke foreslås endret. Finanskomiteen sluttet seg til departementets vurderinger i Innst. O. nr. 5 (1997-98).

Representantene setter i sitt forslag søkelys på forhold mellom norsk lovgivning om offentlighet for skatteopplysninger og Den europeiske menneskerettskonvensjons (EMK) art. 8 om den enkeltes rett til respekt for privatliv og korrespondanse mv. Spørsmålet om det foreligger et inngrep i rettighetene beror på en avveining mellom individets interesse i beskyttelse og den offentlige interesse, i dette tilfellet i å fremlegge ligningsopplysningene. Under henvisning til den offentlige interesse som begrunner regelen i ligningsloven §8-8 antas offentliggjøring av skattelister ikke å utgjøre et inngrep i de rettigheter som følger av EMK art. 8 nr. 1. Under enhver omstendighet vil offentliggjøring av ligningsopplysninger ikke være en krenkelse av art. 8. Offentlig fremleggelse av skattelister har hjemmel i lov, er nødvendig i et demokratisk samfunn og ivaretar et legitimt formål, jf. EMK art. 8 nr. 2. Offentlighetsprinsippet gir mulighet til å utøve en viktig demokratisk kontroll med forvaltningen, blant annet gjennom massemedias tilgang på forvaltningens dokumenter, og bidrar således til å styrke den enkeltes rettssikkerhet. Offentlighet rundt ligningsresultatene praktiseres også i Sverige.

Jeg finner ikke at skattepolitiske eller øvrige hensyn taler for å endre gjeldende regler om skattelistenes offentlighet på det nåværende tidspunkt. På denne bakgrunn er det min oppfatning at skattelistene fremdeles bør være offentlige.